

TOPOARE-CIOCAN DE MINERIT DIN EPOCA BRONZULUI, DESCOPERITE ÎN NORDUL OLTENIEI

DE

GH. I. PETRE (GOVORA)

În ultimii ani s-au descoperit în depresiunea subcarpatică olteană numeroase așezări datînd din epoca orînduirii comunei primitive, majoritatea materialului arheologic fiind încă inedit¹. În nota de mai jos ne referim în primul rînd la o descoperire făcută în anul 1965 pe teritoriul fabricii de cărămidă Căzănești (com. Buleta, jud. Vilcea). Este vorba de un topor-ciocan greu, cu șanț, din piatră dură (diabas ?) de culoare verzuie (fig. 1/a, b). Unealta are înălțimea maximă de 0,185 m, lățimea la muchie de 0,130 m; lățimea maximă a tăișului, așa cum se vede în prezent, este de 0,070 m, grosimea de 0,070 m, iar greutatea piesei de 2 kg. Tăișul este foarte uzat, dovedind o lungă întrebuințare. Trebuie semnalat de asemenea că partea opusă tăișului (muchia ciocanului) a fost mult întrebuințată și ea, din care cauză prezintă o suprafață plană, cu urme vizibile de lovire.

Aceste urme lăsate pe muchie arată că ciocanul a fost folosit la spargerea blocurilor de sare sau de piatră. Șanțul pentru prins coada înconjură de jur împrejur unealta, avînd o lățime uniformă de 0,035 m; el este mai puțin adînc pe una din fețe.

Ciocanul are o față mai bombată (fig. 1/a) și cealaltă aproape plată (fig. 1/b), fiind deci asimetric. Marginile jumătății inferioare au fost netezite și șlefuite. Pe corpul uneltei se văd de asemenea numeroase urme de folosire prin lovire sau în timpul frecării.

Toporul-ciocan a fost găsit de către muncitorii fabricii, în timpul săpăturilor, la o adîncime de 2,60 m. Lîngă unealtă nu s-au găsit alte urme arheologice, dar la distanță de circa 6 m sud de punctul descoperirii, în același nivel, s-au găsit fragmente ceramice de la începutul epocii bronzului, cultura Glina.

În anii 1966 și 1967 continuîndu-se săpăturile, s-a putut constata că la aceeași adîncime, au apărut vetre de locuire cu arsură și multe fragmente ceramice, printre care fragmente de vase cu „găuri-butoni”, speci-

¹ Materialele se găsesc în secția arheologică a orașului Băile Govora, de care răspundem.

fiice culturii Glina. Tot din acest nivel, de la baza stratului de cultură, s-au scos și fragmente ceramice Coțofeni².

În regiunea nordică a Olteniei s-au mai descoperit și alte asemenea ciocane pe teritoriul comunelor Armășești și Mateești, jud. Vâlcea, piese aflate astăzi la Muzeul din comuna Măldărești³.

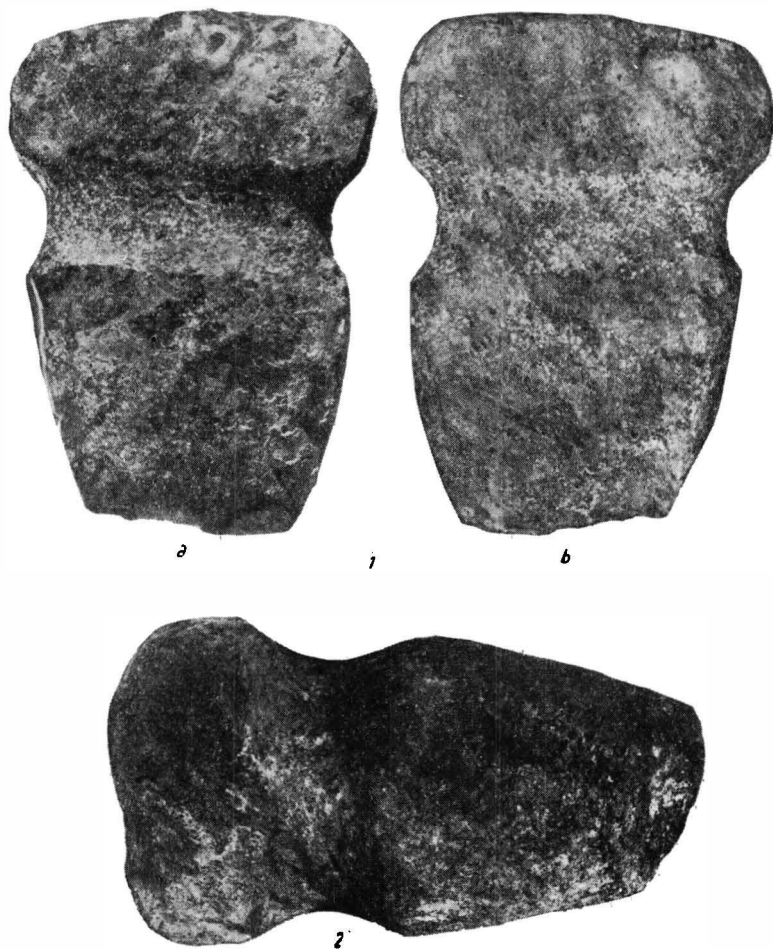

Fig. 1. — 1, a, b, topor-ciocan de la Căzănești; 2, topor-ciocan de la Mateești.

Dintre aceste ciocane, ilustrăm aici exemplarul descoperit pe teritoriul comunei Mateești (fig. 1/2), avînd înălțimea maximă de 0,200 m, lățimea în partea superioară de 0,110 m, lățimea maximă a tăișului de

² La circa 200 m nord, s-a identificat pe un dîmb o așezare Gîlna, suprapusă de o locuire a purtătorilor culturii Verbicioara, în urma unor scurte săpături conduse de prof. D. Berău.

³ Unealta din fig. 1/2 ne-a fost încredințată pentru publicare de muzeograful V. Holtei, căruia îi mulțumim și pe această cale.

0,060 m, grosimea de 0,040 m și greutatea de 1,500 kg. Șanțul care înconjură de jur împrejur partea superioară a uneltei are lățimea de 0,050 m. Ciocanul este lucrat dintr-o rocă dură și prezintă urme de folosire atît a tăișului, cît și a muchiei.

Din punct de vedere cronologic, aceste topoare-ciocan cu șanț adîncit, în felul exemplarelor noastre, datează din epoca bronzului⁴, ele apărînd încă din perioada neolitică⁵. În Oltenia se mai cunosc și alte asemenea exemplare, ca cele de la Ostrovul Corbului⁶, datate în aceeași epocă. Faptul că în așezarea culturii Glina de la Căzănești s-a găsit relativ mult material arheologic, precum și vetre de locuire, chiar în apropierea locului descoperirii exemplarului nostru, ne face să atribuim această unealtă purtătorilor culturii Glina.

JFrecvența mare pe teritoriul Olteniei a acestor topoare-ciocan cu „șanț de înmănușare”, care se știe că erau folosite în special pentru extragerea și prelucrarea minereului sau a sării⁷ și prezența lor în regiunea nordică a Olteniei, ne face să conchidem că și zăcămintele de sare de la Ocele Mari — în apropierea cărora s-a descoperit exemplarul nostru — erau exploatare în acele vremuri.

HACHES-MARTEAU À EXTRACTION MINIÈRE DE L'ÂGE DU I RON ZE, D COUVERTES DANS LE NORD DE L'OLTÉNIE

RÉSUMÉ

L'auteur signale la présence, dans le nord-est de l'Olténie, des haches-marteau à extraction minière, façonnées dans une roche dure, appartenant au type dénommé «à creux d'emmanchement». Du point de vue chronologique, ces haches-marteau datent de l'âge du bronze.

Ces pièces, fréquentes en Olténie, étaient utilisées surtout à l'extraction du minerai ou du sel. Leur présence dans cette région atteste donc l'exploitation contemporaine du sel, dans le nord de l'Olténie.

LÉGENDE DES FIGURES

Fig. 1. — 1 a, b, hache-marteau de Căzănești; 2, hache-marteau de Matcești.

⁴ *Istoria României*, I, Edit. Acad., București, 1960, p. 118.

⁵ Vladimir Dumitrescu, *Hăbășești*, Edit. Meridiane, București, 1967, p. 33 și fig. 45.

⁶ D. Berciu, *Catalogul muzeului arheologic din T. Severin*, în *Materiale*, I, p. 635 și pl.

⁷ *Istoria României*, I, p. 118.